

Eiropas Savienības vides un klimata programmas LIFE projekts
 “Degradēto purvu atbildīga apsaimniekošana un ilgtspējīga izmantošana Latvijā”

Pašvaldību sadarbības tīklu “Vides aizsardzība” un “Reģionālā attīstība un sadarbība” sanāksme

KŪDRAS IEGUVES IETEKMĒTU TERITORIJU TURPMĀKA APSAIMNIEKOŠANA

2019. gada 18. jūnijs, plkst.10.00

Aizupes pamatskola, Tušķi, Līvberzes pagasts, Jelgavas novads

PROGRAMMA	
09.30–10.00	Reģistrācija, kafija
10.00-10.10	Sanāksmes atklāšana. Aizupes pamatskolas vadība
10.10-10.25	LIFE REstore – projekta ietvars un rezultāti. Dokumentālās īsfilmas par projekta aktivitātēm demonstrācija. Ieva Saleniece, LIFE REstore vadītāja, Dabas aizsardzības pārvalde
10.25–10.40	Degradēto kūdrāju inventarizācija Latvijā – kopsavilkums un rezultāti. Juris Pētersons, LIFE REstore eksperts, “Baltijas Krasti”
10.40–10.55	Publiski pieejama degradēto kūdrāju datu bāze, tās pielietojums un iegūstamie rezultāti. Ieva Bukovska, LIFE REstore koordinatore, Dabas aizsardzības pārvalde
10.55–11.15	Apsaimniekotu kūdrāju ietekme uz klimatu. Siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju mērījumu rezultāti Latvijā, nacionālo SEG emisiju faktoru izstrāde. No klimata aspekta efektīvākie degradētu kūdrāju rekultivācijas veidi. Andis Lazdiņš, LIFE REstore eksperts, Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”
11.15-11.30	Latvijas apstākļiem piemērotie degradēto kūdrāju rekultivācijas veidi un ilgtspējīgas izmantošanas rekomendācijas. Ingrida Krīgere, LIFE REstore eksperte, Latvijas Kūdras asociācija
11.30-11.50	Degradēto kūdrāju ilgtspējīgas apsaimniekošanas plānošanas rīks – LIFE REstore optimizācijas modelis – tā praktiskais pielietojums ar piemēriem un interaktīvs web rīks. Elīna Konstantinova, Juris Pētersons, LIFE REstore eksperti, “Baltijas Krasti”, Anda Zālmane, LIFE REstore eksperte, Dabas aizsardzības pārvalde
11.50-12.20	Kafijas pauze. LIFE REstore dokumentālo īsfilmu demonstrācija.
12.20-13.00	Izbraukums uz Kaigu purvu Jelgavas novadā, iepazīšanās ar LIFE REstore degradētu kūdrāju rekultivācijas izmēģinājumu teritorijām un kūdras ieguves un pārstrādes uzņēmumu Laflora. Transportu nodrošinās LIFE REstore.
13.00-13.15	Atbildīga purvkopība Latvijā. Uldis Ameriks, SIA “Laflora”
13.15-14.00	LIFE REstore kokaugu stādījumu izmēģinājumu teritorijas apmeklējums. Dagnija Lazdiņa, LIFE REstore eksperte, LVMI “Silava”
14.00-14.30	Siltumnīcefekta gāzu emisiju mērījumu demonstrācija. Ainārs Lupiķis, LIFE REstore eksperts, LVMI “Silava”
14.30-15.00	LIFE REstore krūmmelleņu stādījumu izmēģinājumu teritorijas apmeklējums. Juris Pētersons, LIFE REstore eksperts, “Baltijas Krasti”
15.00-15.40	Atgriešanās Aizupes pamatskolā

Par LIFE REstore

LIFE REstore ir pirmais Eiropas Komisijas LIFE programmas klimata pārmaiņu mazināšanas projekts Latvijā.

Latvija ir kūdras resursiem bagāta valsts, bet kūdra purvos un citās organiskajās augsnēs, uzņemot no atmosfēras oglekļa dioksīdu, kas ir viena no siltumnīcefekta gāzēm, darbojas kā milzīga oglekļa krātuve. Nosusinot purvus, lai iegūtu kūdru vai izmantotu tos lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, pieaug oglekļa dioksīda emisijas, kas veicina klimata pārmaiņas.

Degradēti kūdrāji ir teritorijas, kur savulaik pārtraukta vai pabeigta kūdras ieguve, bet nav veikta vai notikusi rekultivācija un nav spēkā esoša zemes dziļu izmantošanas licence. Degradēti kūdrāji rada SEG emisijas, tādējādi ietekmējot klimatu; nesniedz potenciālos ekonomiskos ieguvumus; nenodrošina bioloģiskās daudzveidības atjaunošanos.

LIFE REstore mērķis ir sagatavot rekomendācijas kūdrāju ilgtspējīgai apsaimniekošanai pēc kūdras ieguves, līdzsvarojot vides, klimata un ekonomiskos aspektus.

Galvenās aktivitātes:

- Kūdras ieguves rezultātā degradēto kūdrāju inventarizācija Latvijā un publiskas datu bāzes izveide;
- Siltumnīcefekta gāzu emisiju mērījumi apsaimniekotos kūdrājos un nacionālo SEG emisiju faktoru izstrāde;
- Degradēto kūdrāju ekosistēmu pakalpojumu novērtējums un to ekonomiskās vērtības noteikšana;
- Rekultivācijas veidu pārbaude projekta izmēģinājumu teritorijās;
- Degradēto kūdrāju ilgtspējīgas apsaimniekošanas optimizācijas modeļa izstrāde;
- Rekomendāciju sagatavošana bijušo kūdras ieguves lauku ilgtspējīgai apsaimniekošanai.

Vairāk: restore.daba.gov.lv

LIFE RESTORE KOKAUGU STĀDĪJUMU IZMĒĢINĀJUMU TERITORIJA

LIFE REstore izmēģinājumu teritorijā Kaigu purvā sadarbībā ar SIA "Laflora" ieviesta apmežošana kā degradēta kūdrāja rekultivācijas veids. Šī scenārija ietvaros tiek aprobēta kokaudžu stādījumu ierīkošana - īsirtmeta plantācijas izveide vairāk nekā 9 ha platībā, kuras mērķis ir koksnes biomasas ražošanas degradētā kūdrājā.

LIFE REstore pārbauda, kuras ir efektīvākās un piemērotākās koku sugas (bērzs, melnalksnis, priede un papele) un to kombinācijas degradētu kūdrāju apmežošanai, orientējoties tieši uz īsa perioda stādījumiem, kas nestu ekonomiskus ieguvumus. Vienlaikus tiek pārbaudīta dažādām koku sugām optimālā nepieciešamā bioloģiskā mēslojuma – koksnes pelnu – koncentrācija augsnē. Izmēģinājumu teritorijā veikti SEG emisiju mērījumi, kas ļauj izdarīt secinājumus par šī rekultivācijas scenārija ietekmi uz klimatu.

LIFE RESTORE KRÜMMELLEŅU STĀDĪJUMU IZMĒĢINĀJUMU TERITORIJA

Projekta LIFE REstore izmēģinājumu teritorijā Jelgavas novada Kaigu purvā izstrādātā kūdras ieguves laukā tiek īstenots viens no iespējamajiem degradētu kūdrāju rekultivācijas scenārijiem – krümmelleņu stādījumu ierīkošana. Sadarbībā ar SIA "Arosa-R" 4.2 ha platībā ierīkoti trīs atsevišķi parauglaukumi, kuros veikta dažādu šķirņu lielo krümmelleņu stādījumu ierīkošana.

Analizējot un pārņemot labākās prakses no līdzšinējās krümmelleņu audzēšanas pieredzes Latvijā, ieviesta un pārbaudīta krümmelleņu stādījumu ierīkošana ar mērķi mazināt SEG emisijas no degradēta kūdrāja un noteiktas SEG emisiju precīzas izmaiņas, īstenojot šo rekultivācijas scenāriju. Iegūtie mērījumu rezultāti ļauj izdarīt secinājumus par krümmelleņu stādījumu ierīkošanu arī no klimata izmaiņu mazināšanas aspekta.

LIFE RESTORE SEG EMISIJU MĒRĪJUMI APSAIMNIEKOTOS KŪDRĀJOS – DEMONSTRĀCIJA

Divu gadu laikā – 2016 līdz 2018 – notika SEG emisiju mērījumi – ar slēgto kambaru metodi ievākti gāzu paraugi, kuros laboratoriski noteikts nozīmīgāko SEG (oglekļa dioksīds (CO₂), metāns (CH₄) un dislāpekļa oksīds (N₂O)) saturs, novērtējot tā izmaiņas laika gaitā. Kopumā 41 vietā visā Latvijas teritorijā paraugi ievākti dažāda veida organiskajās augsnēs, kas atšķiras ar zemes izmantošanas veidu: esošās kūdras ieguves vietās, bijušajās kūdras ieguves vietās, kas nav apaugušas ar veģetāciju, bijušajās kūdras ieguves vietās, kas ir apaugušas ar zālaugu un sīkkrūmu veģetāciju, aramzemē (labība, dārzeņi), ilggadīgos zālajos, skujkoku un lapkoku audzēs, ogulāju plantācijās, ar niedrēm apaugušās teritorijās, kā arī saimnieciskās darbības maz ietekmētos augstajos un pārejas purvos. LIFE REstore ietvaros SEG emisiju mērījumus veica Igaunijas uzņēmums OÜ "Severitas" un Tartu Universitāte sadarbībā ar Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu "Silava".